

Skyddsföreskrifter Åhus vattenskyddsområde

1 § Bekämpningsmedel

All yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden. Från förbudet undantas de av Kemikalieinspektionen beslutade undantag enligt bilaga 15 KIFS 2008:3 om bekämpningsmedel, då istället tillstånd krävs av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Från förbudet undantas också hastigt påkallad *punktsanering* mot ohyra och skadedjur som innebär olägenhet för människors hälsa, yrkesmässig eller icke yrkesmässig, enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, under förutsättning att kommunens nämnd för miljöfrågor snarast underrättas om varje sådan åtgärd, och att åtgärderna sker på ett fackmannamässigt sätt.

Upplysning

I övrigt gäller förordning (SFS 2021:229) om ändring i förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:2) om spridning av kemiska bekämpningsmedel.

2 § Energianläggningar och vattentäkter

Nya anläggningar för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur berg och grundvatten är förbjudna.

Ändring av befintliga energianläggningar kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor om ändringen kan påverka grundvattnet.

Ny brunn i berg för vattenförsörjning kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor, med undantag för brunnar för kommunal vattenförsörjning.

Ny brunn i jord för vattenförsörjning kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor. Från anmälningsplikten undantas rörspetsbrunnar.

Brunnar för vattenförsörjning samt energianläggningar som inte längre är i bruk ska avställas, tätas och anmälas till kommunens nämnd för miljöfrågor.

Upplysning

Enligt 17§ Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävs anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor för installation av anläggning för utvinning av värmeenergi ur berg, mark och vatten.

3 § Tåktverksamhet, schakt- och anläggningsarbeten

Sprängning av berg, pålning, spontning eller borringar och liknande undersökningsarbeten som når djupare än 120 meter under markytan kräver tillstånd från kommunens nämnd för miljöfrågor.

Upplysning

Se definitionen av borrhjup för motivering av gränsen 120 meter.

4 § Övrig miljöfarlig verksamhet

Nyetabletering av *miljöfarlig verksamhet*, för vilken gäller tillståndsplikt eller anmälningsskyldighet enligt 9 kap. miljöbalken eller enligt författning utfärdad med stöd av 9 kap. miljöbalken, som inte regleras på annat sätt i föreskrifterna och som kan medföra förorening av grundvattnet är förbjuden.

Vid ändring av befintlig verksamhet som är anmälningspliktig enligt bilaga till förordning 1998:899 om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, och som inte regleras under någon annan punkt i dessa skydds-föreskrifter, ska det vid anmälan framgå att vattenskyddsområde berörs.

Upplysning

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen tillhandahåller blanketter för anmälan om nyetabletering och ändring av befintlig anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet.

Förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och Miljöprövningsförordning (2013:251) redogör för vad som definieras som miljöfarlig verksamhet och vilka krav som ställs.

5 § Hälsa- och miljöfarliga ämnen

Övrig *hantering* av för grundvattnet skadliga ämnen är förbjuden, om hanteringen på kort eller lång sikt kan motverka syftet med vattenskyddet, såvida inte hanteringen är prövad på annat sätt enligt miljöbalken. Förbudet avser inte normalt hushållsbehov, om hanteringen sker på sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

6 § Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Dessa föreskrifter träder i kraft den 23 juni 2022. Enligt 7 kap 22§ miljöbalken gäller föreskrifterna även om de överklagas.

För verksamhet som pågår när föreskrifterna träder i kraft och som omfattas av förbud enligt dessa föreskrifter och som inte är förbjudna enligt äldre föreskrifter börjar förbudet gälla två år efter ikraftträdandet av dessa föreskrifter.

För verksamhet som pågår när föreskrifterna träder i kraft och som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt dessa föreskrifter och som inte har varit tillstånds- eller anmälningspliktig enligt äldre föreskrifter gäller att verksamheten får bedrivas, utan hinder av tillstånds- eller anmälningsplikten, intill dagen två år efter ikraftträdandet av dessa föreskrifter. Därefter får verksamheten endast bedrivas om den som bedriver verksamheten senast den dagen lämnat in en ansökan om tillstånd eller gjort en anmälan till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

7 § Allmänna bestämmelser

Dessa föreskrifter gäller inom det vattenskyddsområde som angivits på bifogad skyddsområdeskarta.

Ansökan om tillstånd eller anmälan ska göras till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Tillstånd eller anmälan enligt dessa föreskrifter krävs inte om verksamheten har tillståndsprovats enligt 9 kap. (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd) eller 11 kap. (vattenverksamhet) miljöbalken eller enligt förordning utfärdad med stöd av dessa kapitel i miljöbalken.

Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för drift, utveckling och underhåll av huvudmannens grundvattentäkt inom vattenskyddsområdet.

Allmänna upplysningar

Föreskrifterna innebär inskränkningar i rätten att förfoga över de fastigheter som omfattas av vattenskyddsområdet och riktar sig i första hand till markägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter i området.

Avloppsledningar etc. hög skyddsnivå

Enligt beslut 2008-12-10 av miljö- och hälsoskyddsnämnden i Kristianstad förväntas så kallad "hög skyddsnivå" gälla för enskilda avloppsanläggningar inom bland annat vattenskyddsområden (primär och sekundär zon) liksom inom samlad bebyggelse.

Diesel- och oljeprodukter

Hantering av mer än 150 liter brandfarliga vätskor (inklusive eldningsolja) och spilloljor inom ett vattenskyddsområde får inte ske utan att tillsynsmyndigheten skriftligen informeras enligt NFS 2021:10. Cisterner i och ovan mark ska ha sekundärt skydd enligt 4 kap 1§ NFS 2021:10. NFS 2021:10 innehåller även ytterligare bestämmelser för hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor inom vattenskyddsområde.

I Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om tillstånd till hantering av brandfarliga gaser och vätskor (MSBFS 2013:3) finns krav vid hantering av brandfarliga vätskor.

Definitioner i dessa föreskrifter

Borrdjup: för att undvika att borra ner i glaukonitsandstensakvifären som används för de kommunala uttagen, och därigenom öppna en transportväg från ytan ner till grundvattnet, har en gräns på 120 meter under markytan satts. Detta ger en tillräcklig marginal till glaukonitsandstenen.

Brandfarlig vätska avser vätska med flampunkt som är lika med eller lägre än 100°C Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2010:4) om brandfarliga gaser och vätskor.

Hantering avser tillverkning, bearbetning, behandling, transport, omhändertagande, användning, förpackning, förvaring, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse, avledning och därmed jämförbara förfaranden inklusive spridning (miljöbalken 14 kap 2 §).

Kemiskt bekämpningsmedel avser en kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom (MB 14 kap 2 §). Kombinationsgödsel som innehåller bekämpningsmedel betraktas som kemiskt bekämpningsmedel.

MB avser miljöbalken

Miljöfarlig verksamhet avser:

utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten,

användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller

användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande (MB 9 kap 1 §).

Punktbehandling avser till exempel:

bekämpning som utförs med sprayburkar för hushållsbruk,

bekämpning eller behandling av en stam eller ett rotsystem i taget om den använda metoden har sådan precision att inget bekämpningsmedel hamnar någon annanstans än på det avsedda objektet och endast täcker/berör en begränsad del av objektet – t ex fickning eller pensling/avstrykning.

Som punktbehandling räknas dock inte fläckvis behandling runt skogsplantor över ett helt hygge, bekämpning på enbart greener inom en golfbana, inte heller kan en totalinsats fördelad över flera tätt på varandra följande spridningstillfällen räknas som punktbehandling.

Punktsanering avser åtgärder som på ett begränsat område vidtas mot skadedjur som kan innebära störning eller kan vara skadlig för människors hälsa och som inte är ringa.

Sekundärt skydd avser anordning som säkerställer att vätska kan fångas upp från en läckande cistern eller annan behållare. Dubbelmantlad cistern anses som cistern med sekundärt skydd. En tät invallning är en annan typ av sekundärt skydd.

Yrkesmässig – för att någon ska anses yrkesmässig bedriva viss verksamhet förutsätts att verksamheten har en viss omfattning och varaktighet, samt ett objektivet fastställbart vinstsyfte och är av självständig karaktär. Samtliga av dessa fyra kriterier måste vara uppfyllda för att något ska anses vara yrkesmässigt. Verksamheten behöver inte vara vederbörandes huvudsysselsättning. Kravet på vinstsyfte markerar gränsen mot hobbyverksamhet.

I övrigt hänvisas till branschens vedertagna begrepp.

Påföljd

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet orsakar en skada eller en risk för skada eller annan olägenhet i vattenskyddsområdet döms till böter eller fängelse i högst två år enligt 29 kap 2 § miljöbalken.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot skyddsföreskrifterna döms till böter för förseelse mot områdesskydd enligt 29 kap 2a § miljöbalken.

Hänsynsregler

I 2 kap miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd, ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa och miljö mot skada och olägenhet. Dessutom ska densamma utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidtaga sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iakttä de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Bekämpningsmedel undantagna från spridningsförbud

Vissa bekämpningsmedel är undantagna från förbudet att hanteras inom vattenskyddsområde, men i vissa fall är de tillståndspliktiga, alternativt fria att använda. Se § 1 Bekämpningsmedel i

föreskrifterna ovan. Förteckningen över dessa bekämpningsmedel fastställs av Kristianstads kommuns nämnd för miljöfrågor (miljö- och hälsoskyddsnämnden).

Uppsättning av skyltar

Huvudmannen för vattentäkten ska på väl synliga platser inom skyddsområdet, längs allmän väg, parkeringsplatser m.m. sätta upp informationsskyltar om skyddsområde för grundvattentäkt enligt Naturvårdsverkets rekommendationer. För att sätta upp skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde krävs inom vägområdet enligt 43 § väglagen (SFS 1971:948) tillstånd av vägghållningsmyndighet.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage inom skyddsområdet som kan medföra risk för grundvattenförorening ska omedelbart anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet enligt 2 kap 1 § lagen (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor. Anmälan ska göras till kommunens räddningstjänst telefon: 044-200 400 (vid akut fara telefon: 112), samt till huvudmannen för vattentäkten, tekniska förvaltningen via Medborgarcentrum 044-13 50 00. Fastighetsägare har skyldighet att informera hyresgäster och arrendatorer om skyddsföreskrifterna.

Överklagande

Länsstyrelsens beslut om vattenskyddsområde överklagas till regeringen (18 kap 1 § MB) och kommunens beslut överklagas till länsstyrelsen (19 kap 1 § MB).

Ersättning

Enligt 31 kap 4 § miljöbalken har fastighetsägare rätt till ersättning från kommunen på grund av beslut som gäller föreskrifter enligt bland annat 7 kap 22 § miljöbalken om åtgärder och inskränkningar som rör vattenskyddsområden, om beslutet innebär att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras. Ersättning utgår dock inte för den förlust som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift. Enligt 31 kap 13 § miljöbalken, om överenskommelse inte träffas om ersättning eller inlösen av fastighet, kan den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen, väcka talan hos miljödomstolen mot den som är skyldig att betala ersättning eller inlösa fastigheten. Sådan talan ska väckas inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. Rätten till ersättning eller inlösen går annars förlorad. Om berörd fastighetsägare inte träffat överenskommelse med kommunen får anspråk på ersättning prövas av miljödomstolen som första instans.

Dispensmöjligheter

Om särskilda skäl föreligger får den som fastställt vattenskyddsföreskrifter medge dispens från dessa enligt 7 kap 22 § miljöbalken. I samband med sådan prövning kan den som fastställt föreskrifterna föreskriva de särskilda villkor, som anses erforderliga för att undvika vattenförorening enligt 16 kap 2 § miljöbalken. Dispens får, enligt 7 kap 26 § miljöbalken, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillstånd, anmälningar och tillsyn

Tillståndsansökningar och anmälningar enligt dessa skyddsföreskrifter prövas av den kommunala nämnden för miljöfrågor. I de fall en verksamhet eller åtgärd kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor ska anmälan göras i god tid innan verksamheten startar eller åtgärden vidtas. Med god tid avses minst sex veckor. Tillstånd kan förenas med villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening.

Beslut i anmälningsärenden kan förenas med föreläggande om försiktighetsmått.

Tillståndsansökningar, anmälningar och beslut enligt dessa föreskrifter eller annan lagstiftning som berör skyddet av vattentäkten ska lämnas för kännedom till huvudmannen för vattentäkten, tekniska förvaltningen. Huvudmannen ska beredas tillfälle att avge yttrande innan beslut fattas i ärende som kan innebära risk för påverkan av vattentäkten.

Ny lagstiftning

Bestämmelser enligt nya lagar och förordningar, som fastställs efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom skyddsområdet, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Övrig lagstiftning

Tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning.

Beslut

Dessa föreskrifter beslutades 2022-06-23 av kommunfullmäktige i Kristianstads kommun.

Den som upptäcker verksamheter eller händelser inom eller i anslutning till skyddsområdet som kan medföra risk för grundvattenförorening bör omedelbart anmäla detta till:

Räddningstjänsten, telefon 044-20 04 00 eller 112

Medborgarcentrum, Kristianstads kommun, telefon 044-13 50 00